

Ganaj-Grežďo – EXPRESIA – Grežďo-Ganaj

Kurátorsky prŕhovor

Otvárať výstavy, hovoriť o dielach a ich autoroch, je naozaj náročná a dôležitá vec. Vždy si samozrejme spomeniem na skvelé, krásne texty, umelecko-historické analýzy umenia od vynikajúcich znalcov, milovníkov umenia, kritikov.

Ako študent som veľa čítal staré kunsthistorické texty na vtedajšie dobové no i moderné umenie – pokrokové kritiky a úžasne dokonalé slová, neuveriteľne presne vystihujúce podstatu tvorby konkrétneho umelca. Vždy sa hlboko skláňam pred takýmito kritikmi umenia. Sú to skutoční poslovia nebies. *Mesengeri* umenia, ktorých poslaním, nie prácou, je sprostredkovať, priblížiť, teda často aj vysvetliť, no najmä nadchnúť čitateľa a diváka umenia. Ja nie som kritikom, i keď, samozrejme, každý kumštír je neustále kritikom seba a najmä kolegov, no ak je to pravá kritická analýza, prospešná všetkým, je to v poriadku.

Dnes som si uvedomil jednu dôležitú vec. Nikdy som netúžil byť učiteľom, tobôž nie učiteľom umenia. Osudom som sa ním stal. Mnohokrát som už otváral výstavy mojich žiakov, i výstavy spolužiakov. No až dnes som si uvedomil, ako sa veci majú. Ako sa vlastne učíme celý život, nielen na sebe, no aj na iných. Teraz vidím pokope všetko to, čo môj bývalý žiak Vlado Ganaj dosiahol. A teda môžem dokonale sledovať ten skok – v myslení, v rukopise, v názoroch, vo výtvarnej kvalite. Tiež nie nepodstatné je vidieť smerovanie, cielenie, hľadania, a nachádzania výsledkov. Tým sa porovnáva vlastná cesta, jej vlastné smerovanie – *On the road*.

Vlado Ganaj a Miro Grežďo sú spolužiaci z bystrickej Akadémie umení, maliari. Na prvý pohľad majú niečo spoločné. Figúru – zaujatie človekom. *Expresia* výrazu farby a ťahu štetca, psychológia maľby a maliara. Spoločnosť a umelec v nej, ako jej bežná súčasť a ako potrebná, nevyhnutná chyba systému, potvrdenie *Ying-Yang*. Mladí maliari sa vyjadrujú výrazným gestom. Temná farebnosť značí hĺbku zaujatia sebou, skúmaním okolia, reality, i subjektivity vlastného ega.

Grežďo sa vyjadruje k našej kultúrnej situácii skratkou, plochou a kontrastom statickej farebnej hmoty a prchavej farebnej štruktúry v prudkom pohybe. Vo veľkých formátoch sa koncentruje do objektu siluety, až sochársky vyjadreného objektu maľby. Výraznejším farebným kontrastom, akcentom, dosahuje silný dynamický účinok. Tendencia k civilizmu, zjavujúci sa *walkeri*, chodci, míňači, naznačujú iróniu, sarkazmus, pozorovanie, hľadanie.

Ganaj, expresionista s hĺbkovým intimistickým ponorom nabistu. Polarizuje medzi giga formou exaltovanej výbušnosti a naopak absolútne utíšenej komornej meditácii. A ešte ďalej je abstrakcia. „*Zátišie s ťahom štetca*“. Tak by som nazval niektoré z jeho viacerých obrazov. Spomenúť tu Sokola, Vuillarda, van Gogha je na mieste. Poézia je všade, ak ju máme v srdci. Aj v rozbitej plechovke. Som veľmi, veľmi rád, že môžem pozorovať, vnímať rast nového umenia, maľby, farebnej hmoty na ploche. Úprimnosť je pre mňa najvyššou, najcennejšou hodnotou v umení, nad schopnosť, zručnosť a sofistikú.

Takýto je záver môjho krátkeho priblíženia nového dobrého umenia mladých maliarov. Dobré svetlo vám želám!